

BIBLIOTECA ITALIANA

Colecție bilingvă coordonată
de

SMARANDA
BRATU ELIAN

NUCCIO
ORDINE

Carte editată cu sprijinul
MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE
AL REPUBLICII ITALIENE

Libro stampato con il contributo del
MINISTERO DEGLI AFFARI ESTERI
DELLA REPUBBLICA ITALIANA

MILO DE ANGELIS

IN APNEA

POESIE

Redactor: Vlad Russo
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Livco Design

Milo de Angelis

Tutte le poesie 1969–2015 © 2017 Mondadori Libri S.p.a. Milano
Linea intera, linea spezzata © 2021 Mondadori Libri S.p.a. Milano
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2023 pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Angelis, Milo de

În apnee: poezii: antologie de autor / Milo de Angelis; trad. și note
de Aurora Firța Marin și Dana Barangea; pref. de Luigi Tassoni;
ed. îngrijită de Smaranda Bratu Elian. – București: Humanitas, 2023
ISBN 978-973-50-8106-5

I. Firța-Marin, Aurora (trad. ; note)

II. Barangea, Dana (trad. ; note)

III. Tassoni, Luigi (pref.)

IV. Bratu Elian, Smaranda (ed.)

821.131.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723/684 194

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

În contextul colecției Biblioteca Italiană a editurii Humanitas volumul de față este în multe privințe unul neobișnuit și în mai multe sensuri excepțional: deoarece este cel de-al 50-lea, așadar poate fi considerat un volum jubiliar; deoarece este primul care apare după dureașa diparție a unuia dintre coordonatorii colecției – cel care a avut inițiativa de a o crea și care i-a sugerat structura și menirea: profesorul, specialistul și prietenul Nuccio Ordine –, iar în acest sens poate fi socotit unul comemorativ, dar și de bilanț și de cotitură; deoarece este primul dedicat unui clasic în viață – un soi de *hybris* în cadrul colecției, pe care îl vom explica mai jos; deoarece viața neîncheiată a autorului precum și reticențele la care are dreptul ne-au obligat să alcătuiim un element al aparatului critic, respectiv Cronologia, într-un mod atipic. Revenind la explicația promisă: colecția a debutat în 2006 din dorința de a umple cât mai multe dintre acele goluri din cultura română care privesc opere definitorii pentru cultura Italiei și în mare măsură și a Europei, mergând din Evul Mediu și până în secolul XX; era vorba de texte de autori ce nu mai sunt în viață, deci a căror operă poate fi văzută și judecată în întregul ei și în contextul său specific, așadar putând fi mai lesne catalogate drept clasice. Prima breșă în această gândire și intenție a colecției a constituit-o volumul bilingv *Poesia presente/Poesia italiană de astăzi* (2020), adică versiunea română a antologiei alcătuite de criticul italian Francesco Napoli pentru editura Raffaelli din Rimini, cuprinzând 30 de poeți italieni contemporani (printre care, firește, și Milo De Angelis) – un volum ce urmărea doar să ofere cititorilor români o viziune de ansamblu asupra poeziei italiene recente. Volumul de față este complet diferit de acesta și, aparent, mult mai apropiat de intențiile colecției: este dedicat unui singur autor, iar, ca și în cazul celorlalte antologii din operele marilor poeți italieni ai secolului XX, el rezumă întreg parcursul creației sale (de până acum). Ar mai trebui explicat de

ce Milo De Angelis (dintre cei 30 prezenți în antologia mai sus pomenită) și în ce măsură poate fi el socotit un clasic.

Milo De Angelis este considerat unul dintre cei mai importanți poeți ai Italiei de astăzi și este deja socotit de o bună parte a criticii din peninsula un clasic printre contemporani, pentru că, începând chiar cu primul său volum de versuri, *Somiglianzel Asemănări* (1976), el a adus și a promovat o importantă înnoire a poeziei italiene: a eliberat-o de experimentalismele neoavangardei, de variile și contradictoriile ideologiilor care o guvernau, dar și pe cele opuse ei (într-unul din interviuri declara: „Am crescut în vremea ideologiilor și avangardelor, doi dușmani istorici. Acum o ducem ceva mai bine.”); pentru că poezia lui De Angelis, inspirată de existențialismul heideggerian, dar în egală măsură și de o reflecție profund personală, recuperează unele dintre caracteristicile liricii marilor poeți de la mijlocul secolului precedent – clasicii secolului XX –, fiind uneori etichetată ca neoermetică, fără însă a cădea în atemporalitatea și în vraja evocatoare a cuvântului ermeticilor. Și mai poate fi și a fost deja socotit un clasic pentru că a devenit imediat un model pentru generația tânără de poeți italieni.

Opera poetică a lui Milo de Angelis (așa cum rezultă din cronologie) este una foarte bogată, cu nu puține diferențe tematice și tonale de la o culegere la alta, de la o etapă la alta. Această antologie românească străbate toate volumele publicate de poet, parcurge așadar toate etapele de până acum ale creației sale. Iar cum, din fericire, selecția cuprinsă în această antologie – subiectivă, firește, ca orice selecție – este chiar opera autorului, ea ne oferă și perspectiva sa, în acest moment, asupra propriei poezii.

Antologia de față marchează riguros volumele din care sunt extrase textele, prezentate în ordinea lor strict cronologică. Această opțiune a autorului ne arată că poetul însuși își simte propria creație ca un proces cu etape distincte – lucru care este cu siguranță de ajutor și cititorilor. Volumele lui De Angelis în varianta lor integrală grupează poeziile în mai multe secțiuni, definită fiecare de un titlu ce sugerează fie o temă, fie o stare, fie o iluminare a unei atitudini existențiale. În antologia de față, poetul nu a dorit să specifice cărei secțiuni îi aparține fiecare poezie. Totuși, împreună cu traducătoarele, am considerat necesar să menționăm titlurile acelor secțiuni care se prezintă ca un întreg distinct.

Traducerile au urmat versiunea italiană oferită de autor, confruntată însă cu edițiile Milo De Angelis, *Tutte le poesie, 1969–2015*. Postfazione e nota biobibliografica di Stefano Verdino, col. Oscar Mondadori, Mondadori, Milano, 2017/2022, și Milo De Angelis, *Linea intera, linea spezzata*, col. Lo Specchio, Mondadori, Milano, 2021, și cu variile sugestii venite dinspre eseurile sale, dinspre cele dedicate de critici poezii-lor lui, precum și dinspre interviurile acordate de poet.

Milo De Angelis scrie o poezie în mare măsură încifrată, care lasă cititorului libertatea, de multe ori chinuitoare, a interpretării. În plus, este plină de aluzii netransparente la întâmplări, fapte, persoane din biografia poetului. Dar în vreme ce cititorul se poate încrede în propria imaginație, traducătorul trebuie să încerce să reconstituie sensul gândit de autor. În această privință traducătoarele au avut privilegiul de a se consulta cu autorul însuși, descifrând mai multe pasaje sau exprimări aparent criptice. Altminteri, în restul textelor, ca în marea majoritate a poeziei recente, încriptarea unor formulări și subiectivismul majorității trăirilor au îndemnat traducerea să se abată rar și doar cu mare precauție de la original, lăsându-i cititorului sarcina și plăcerea de a-i descoperi sau conferi sensurile.

Notele, bazate în parte pe explicații oferite de poetul însuși, sunt, în mod voit, doar puține, adică doar cele strict necesare. A explicita mai mult aluzii sau sensuri ar fi însemnat să trădăm intenția și stilul autorului.

Titlul antologiei românești, propus de mine și acceptat cu bucurie de autor, mi-a fost sugerat de trăirea pe care eu și bravele traducătoare ale acestei dificile poezii am avut-o când am dat piept cu ea.

În încheiere, mărturisind, în numele întregii echipe care a lucrat la realizarea acestui volum, emoția pe care ne-a creat-o colaborarea directă cu autorul poeziilor, îi mulțumesc și pe această cale lui Milo De Angelis pentru extraordinara disponibilitate, punctualitate și empatie cu care a răspuns solicitărilor noastre.

SBE

IN APNEA

ÎN APNEE

Da SOMIGLIANZE (1976)

“T.S.”

I

Ognuno di voi avrà sentito
il morbido sonno, il vortice dolcissimo
che si adagia sul letto
e poi l'albero, la scorza, l'alga
gli occhi non resistono
e i flaconi non sono più minacciosi
nella luce chiaroscura del pomeriggio
mentre mille animali
circondano la lettiga, frenano gli infermieri
il disastro del respiro sempre più assopito
nei vetri zigrinati
dell'autoambulanza, appare
il davanzale di un piano, il tempo
che sprigiona i vivi
e li fa correre con la corrente nelle pupille,
l'attimo dell'offerta, per scintillarle.
E improvvisa, la quiete
della vigna e del pozzo, con la pietra levigata
dividendo la carne
una calma sprofondata dentro il grano
mentre la donna sul prato partorisce
sempre più lentamente,
finché il figlio ritorna nella fecondazione
e prima ancora, nel bacio e nel chiarore

Din ASEMĂNĂRI (1976)

„T.S.“¹

I

Fiecare dintre voi va fi simțit
somnul molatic, vârtejul nespus de dulce
care pe pat ușor se lasă
pe urmă arborele, scoarța, alga
ochii nu rezistă
iar flacoanele nu mai sunt amenințătoare
în lumina clarobscură-a după-amiezii
în timp ce o mie de animale
înconjoară targa, opresc infirmierii
dezastrul respirației tot mai stinse
în geamurile jivrate
ale ambulanței, apare
pervazul unui etaj, timpul
care-i eliberează pe cei vii
și-i face să alerge cu energie în pupile
în clipa ofertei, ca ele să lucească.
Și brusc, liniștea
viei și a fântânii, cu piatra lustruită
împărțind carnea
o calmă cufundare în grâu
în timp ce femeia naște pe câmp
tot mai lent,
până ce fiul se întoarce-n fecundare
și mai înapoi, în sărut și în lumina

di una camera, il grande specchio,
il desiderio che nasce, il gesto.

LA LUCE SULLE TEMPIE

Che strano sorriso
vive per esserci e non per avere ragione
in questa piazza
chi confida e chi consola di colpo tacciono
è giugno, in pieno sole, l'abbraccio nasce
non domani, subito

il pomeriggio, i riflessi
sui tavoli del ristorante non danno spiegazioni
vicino alle unghie rosse
coincidono con le frasi
questa è la carezza

che dimentica e dedica
mentre guarda dentro la tazzina le gocce
rimaste e pensa al tempo
e alla sua unica parola d'amore: "adesso".

LA PASSEGGIATA

"Non li abbraccerò più" dice a occhi bassi
con le parole cristiane, miti ma nitide
mentre questo pomeriggio
si sta abbassando sui giardini pubblici
"li odio, quei visi, li odio anch'io"
e racconta le confessioni, le tavolate gelide
dell'ubbidienza
e il lirismo cattolico

unei încăperi, marea oglindă,
dorința ce se naște, gestul.

DB

LUMINĂ PE TÂMPLE

Ce zâmbet straniu
apare pentru a exista, nu pentru a avea dreptate
în piața asta
cel ce mărturisește și cel ce alină tac deodată
e iunie, în plin soare, apare îmbrățișarea
imediat, nu mâine

după-amiaza, reflexele
pe mesele restaurantului nu dau explicații
lângă unghiile roșii
coincid cu frazele
asta e mângâierea

ce uită și dedică
privind în ceașcă picăturile
rămase și se gândește la timp
și la unica lui vorbă de iubire: „acum“.

AFM

PLIMBAREA

„Nu-i voi mai strânge în brațe“ spune cu ochi plecați
cu vorbe creștinești, blânde, dar limpezi
în timp ce după-amiaza asta
coboară peste parcuri și grădini
„urâsc acele chipuri, și eu le urâsc“
și povestește spovedaniile, mesele glaciale
și supușenia
și lirismul catolic

con cui l'hanno torturato, il fango,
i suoi padroni
"posso abbandonare tutto, anche ora,
in questo istante" e ci fermiamo
in un lato del viale, e fissa
una panchina, un pensiero scuro

I SASSI NEL FANGO TIEPIDO

Ridere una volta, quando il vento
di sera porta una meraviglia
che non si vede, ma riprende
nel profilo delle ombre e profana il patto
e vede la mela selvatica, il pioppeto
uccelli di cui non si conosce il senso
né la necessità di rinascere
ma scavano nell'aria una direzione
giusta, la corrente
che liberava, nell'oceano, la stessa
che ora vince il momento
querce e pioppeti
della guerriera che sta dormendo
nel tepore di una lode
più densa verso la fine: già la mosca impigliata
si libera in volo
melodia dell'acqua e della conchiglia
che un gesto muterà in esperienza,
dentro un intero fatto, all'improvviso
dopo essere fuggiti tra i rami
ecco la strada polverosa, il campo
la salvezza
che nuota verso una calma luminosa
riparo per le lepri
stanche, dopo millenni, di agguati

cu care l-au torturat, noroiul,
stăpânii lui
„le pot lăsa pe toate, acum,
în clipa asta“ și ne oprim
la marginea aleii, fixează
o bancă, un gând întunecat.

AFM

PIETRE ÎN NOROIUL CĂLDUȚ

Să râzi o dată, când seara
vântul aduce o splendoare
nevăzută, dar care iar începe
în profilul umbrelor și profanează legământul
și vede mărul sălbatic, plopișul
păsări cărora nu li se cunoaște noima
nici nevoia de-a renaște
dar care sapă în văzduh direcția
bună, curentul
ce elibera, în larg de ocean, același
care-acum învinge clipa
stejarii și plopii
luptătoarei ce doarme
în plăcuta căldură a unei laude
tot mai aprinse la sfârșit: când musca de-acum
scapă din prinsoare și zboară
melodie a apei și-a scoicii
pe care gestul o va preschimba-n experiență,
în sânul unui întreg fapt, pe nesimțite
după fuga printre ramuri
iată strada prăfuită, câmpul
salvarea
ce înoată spre calmul luminos
refugiu pentru iepurii
sătui, după atâtea veacuri, de capcane

e il temporale, la schiarita
tutto è così solo
che può diventare ogni cosa.

IL CORRIDOIO DEL TRENO

“Ancora questo plagio
di somigliarsi, vuoi questo?” nel treno gelido
che attraversa le risaie e separa tutto
“vuoi questo, pensi che questo
sia amore?”. È buio ormai
e il corridoio deserto si allunga
mentre i gomiti, appoggiati al finestrino
“tu sei ancora lì,
ma è il tempo di cambiare attese” e passa
una stazione, nella nebbia, le sue case opache.
“Ma quale plagio? Se io credo
a qualcosa, poi sarà vero anche per te
più vero del tuo mondo, lo confuto sempre”
un fremere
sotto il paltò, il corpo segue una forza
che vince, appoggia a sé la parola
“qualcosa, ascolta,
qualcosa può cominciare.”

FIORITURA

per R.F.

E le api fecondano anche questa volta
una corsa che ricorda
e sorride per essere più leggera
nel gioco dell'insetto e della corolla
si spoglia di ciò che è troppo suo

și furtuna, înseninarea
atât de singur este totul
că poate să devină orișice.

DB

CULOARUL TRENULUI

„Iar plagiatul ăsta
să i te-asemeni, asta vrei?“ în trenul înghețat
ce trece prin orezării și toate le separă
„vrei asta, crezi că asta
înseamnă să iubești?“ De-acum e întuneric
și pustiu culoarul se întinde
în timp ce coatele se sprijină de geam
„tu ești acolo încă,
dar e vremea să-ți schimbi așteptările“ și trece
o gară, în ceață, trec casele opace.
„Care plagiat? Dacă eu am credință
în ceva, va fi apoi adevărat și pentru tine
mai adevărat decât lumea ta, o pun mereu la îndoială“
un tremur
sub palton, trupul ascultă de o forță
ce învinge, sprijină de sine cuvântul
„ceva, ascultă,
ceva poate începe“.

AFM

ÎNFLORIRE

pentru R.F

Și albinele fecundază și de data asta
un zbor ce amintește
și surâde, ca mai ușor să fie
în dansul insectei cu corola
se despoaie de tot ce-i prea al ei

CUPRINS

<i>Paradoxul poeziei</i> de Luigi Tassoni	5
<i>Cronologie</i>	23
<i>Notă asupra ediției</i>	35

Da SOMIGLIANZE (1976) Din ASEMĂNĂRI (1976)

T.S.	40
<i>T.S.</i>	41
La luce sulle tempie	42
<i>Lumină pe tâmpie</i>	43
La passeggiata	42
<i>Plimbarea</i>	43
I sassi nel fango tiepido	44
<i>Pietre în noroiul călduț</i>	45
Il corridoio del treno	46
<i>Culoarul trenului</i>	47
Fioritura	46
<i>Înflorire</i>	47
Due nelle forze	50
<i>Doi în puterea elementelor</i>	51
Viene la prima	50
<i>Vine prima</i>	51
La finestra	52
<i>Fereastra</i>	53
Esterno	54
<i>Exterior</i>	55
La somiglianza	54
<i>Asemănarea</i>	55

Le sentinelle	56
<i>Santinelele</i>	57
Ogni metafora	56
<i>Fiece metaforă</i>	57
Un perdente	58
<i>Un pierzător</i>	59
L'isola sarà guardata nella sua bellezza	58
<i>Vom privi insula în toată frumusețea ei</i>	59
Soltanto	60
<i>Ci numai</i>	61
Verso un luogo	60
<i>Către un loc</i>	61
La riunione	62
<i>Ședința</i>	63
Parole per il figlio (I-III)	64
<i>Cuvinte pentru fiu</i>	65
Da MILLIMETRI (1983)	
Din MILIMETRI (1983)	
Ora c'è la disadorna	68
<i>Acum e cea neîmpodobită</i>	69
Quando le mani, a mezzaluna	68
<i>Când mâinile în semilună</i>	69
La testa cade a piombo	70
<i>Cade capul ca plumbul</i>	71
Dicerie di un crocifisso, spighe	70
<i>Vorbele unui răstignit, spice</i>	71
Giunge luglio per i morti	72
<i>Vine iulie pentru morți</i>	73
Un maestro	72
<i>Un învățător</i>	73
Da TERRA DEL VISO (1985)	
Din PĂMÂNTUL CHIPULUI (1985)	
Le squadre	76
<i>Echipele</i>	77

Nessuno ma tornano (I)	78
<i>Nici unul dar se întorc</i> (I)	79
Nessuno ma tornano (II)	78
<i>Nici unul dar se întorc</i> (II)	78
31 agosto 1941	80
<i>31 august 1941</i>	81
Colloquio con il padre (I)	82
<i>Conversație cu tatăl</i> (I)	83
Colloquio con il padre (II)	82
<i>Conversație cu tatăl</i> (II)	83
Esterno	82
<i>Exterior</i>	83
Ritrovo una sintassi	84
<i>Regăsesc o sintaxă</i>	85
Nei polmoni	84
<i>În plămâni</i>	85
Ti benderai?	86
<i>Te vei lega la ochi?</i>	87
Con i remi spezzati si imbarcarono	86
<i>Cu vâsle frânte se-mbarcară</i>	87
Tra i Salesiani	88
<i>Printre salezieni</i>	89
Leggenda del Monferrato	88
<i>Legendă din Monferrato</i>	89
Da DISTANTE UN PADRE (1989)	
Din DEPARTE UN TATĂ (1989)	
„È possibile portare soccorso agli assediati.	
È possibile capire l'estate“	90
<i>„E cu puțință să îi salvăm pe asediați.</i>	
<i>E cu puțință să înțelegem vara“</i>	91
Cantica	90
<i>Cantică</i>	91
Sala parto	92
<i>Sala de nașteri</i>	93
Talvela	92
<i>Talvela</i>	93

Telegramma.	94
<i>Telegramă</i>	95
Proteggimi mio talismano	96
<i>Apără-mă, talisman al meu</i>	97
„Verso la mente“	96
„ <i>Înspre minte</i> “	97
La costruzione della luce	98
<i>Construcția luminii</i>	99
Annuario	98
<i>Almanah</i>	99

Da BIOGRAFIA SOMMARIA (1999)

Din BIOGRAFIE SUMARĂ (1999)

L'Oceano intorno a Milano	102
<i>Oceanul din jurul Milanului</i>	103
I. <i>Milano lì davanti, lì davanti</i>	102
Milano acolo-n față, acolo-n față	103
II. <i>Ecco le corse infantili</i>	102
Iată întrecerile din copilărie	103
III. <i>Ore e ore a colpi di lima, un mese intero</i>	104
O lună-ntreagă, ceas de ceas, am șlefuit	105
IV. <i>Vita che è solo vita</i>	104
Viață ce e doar viață	105
V. <i>Ed è Milano: silenzio che chiama le cose</i>	104
Și e Milano: liniște ce cheamă lucrurile	105
VI. <i>Nostra Signora degli insonni</i>	106
Fecioară Sfântă a celor fără somn	107
VII. <i>Il principio che strinse le tempie</i>	106
Clipa dintâi ce strânse tâmpla	107
VIII. <i>Si è spenta la luce traforata del citofono</i>	106
Lumina ca prin sită a interfonului	107
IX. <i>Guarda, con la nebbia scende sull'Alzaia</i>	108
Uite, cu ceața coboară peste Alzaia	109
X. <i>Quando si unisce in noi il soprassalto</i>	108
Când toate lucrurile dau năvală	109
XI. <i>L'oceano lì davanti, lì davanti</i>	108
Oceanul acolo-n față, acolo-n față	109

XII. <i>E l'orbita fissa quei pioppi</i>	108
Și orbita e-așintită către plopii	109
XIII. <i>Nello stridere delle lenzuola abbiamo chiesto</i>	110
În țipătul așternutului noi am cerut	111
XIV. <i>Nel capogiro delle tangenziali</i>	110
În vâjăitul șoselelor de centură	111
XV. <i>Milano li davanti, li davanti</i>	110
Milano acolo-n față, acolo-n față	111
Paoletta	112
<i>Paoletta</i>	113
Cartina muta	112
<i>Hartă mută</i>	113
Idroscalo	116
<i>Hidroscală</i>	117
Donatella	118
<i>Donatella</i>	119
Scavalcamento ventrale	120
<i>Săritură ventrală</i>	121
Per quell'innato scatto	124
<i>Pentru țâșnirea aceea înmăscută</i>	125
L'unica data	124
<i>Singura dată</i>	125
Nel cuore della trasmissione	128
<i>În miezul transmisiunii</i>	129
Semifinale	130
<i>Semifinală</i>	131

Da TEMA DELL'ADDIO (2005)

Din TEMA DESPĂRȚIRII (2005)

<i>Milano era asfalto, asfalto liquefatto. Nel deserto</i>	132
Milano era asfalt, asfalt lichefiat. În pustiul	133
<i>Non è più dato. Il pianto che si trasformava</i>	132
Nu ne mai e dat. Plânsul ce dădea	133
<i>Tutto era già in cammino. Da allora a qui. Tutto</i>	134
Totul era deja pe drum. De-atunci până aici. Tot	135
<i>Non c'era più tempo. La camera era entrata in una fiala</i>	134
Nu mai era timp. Camera intrase într-o fiolă	135

<i>C'è stato un compleanno, all'inizio, certamente . . . . .</i>	134
A fost o aniversare la început, fără-ndoială	135
<i>In te si radunano tutte le morti, tutti . . . . .</i>	136
În tine se-adună toate morțile, toate.	137
<i>Il luogo era immobile, la parola scura. Era quello . . . . .</i>	136
Locul era imobil, cuvântul sumbru. Acela era.	137
<i>Affogano le nazioni, crollano le torri, un caos . . . . .</i>	138
Națiuni se sufocă, turnuri se prăbușesc, un haos	139
<i>Un istante della terra . . . . .</i>	138
O clipă a pământului.	139
<i>Eri l'ultima. . . . .</i>	140
Erai ultima.	141
<i>Ci viene restituita una corsa a Villa Scheibler. . . . .</i>	140
Ni se restituie un drum până la Villa Scheibler.	141
<i>Mi saluti, ancora una volta, senti. . . . .</i>	140
Mă saluți, încă o dată, simți.	141
<i>Quando su un volto desiderato si scorge il segno. . . . .</i>	142
Când pe un chip dorit zărești urma	143
<i>Ora si è spezzato l'ordine, ora. . . . .</i>	142
Acuma ordinea s-a frânt, acuma.	143

Da QUELL'ANDARSENE NEL BUIO DEI CORTILI (2010)

Din ACEA PLECARÉ-N ÎNTUNERICUL DIN CURȚI (2010)

<i>A volte, sull'orlo della notte, si rimane sospesi. . . . .</i>	144
În pragul nopții, uneori, rămânem suspendați	145
<i>Mi attendono nascosti. Talvolta . . . . .</i>	144
Mă așteaptă ascunși. Câteodată	145
<i>Era buio. Il centro di agosto era buio . . . . .</i>	144
Întunecat. Întunecat era miezul lui august	145
<i>Nessuno riposa. Il ragazzo . . . . .</i>	146
Nimeni nu are odihnă. Băiatul.	147
<i>Vicina all'anima è la linea verticale . . . . .</i>	146
Linia verticală e lângă suflet	147
<i>Ho saputo, amica mia. . . . .</i>	148
Prietenă dragă, am auzit.	149
<i>Ecco l'acrobata della notte, il corpo. . . . .</i>	148
Iată acrobatul nopții, trupul.	149

<i>È tardi</i>	148
Este târziu	149
<i>L'infinito appare nel poco</i>	150
Infinitul se arată în puțin	151
<i>E' così. La memoria</i>	150
Așa e. Amintirile	151
<i>Non rispondono all'appello, sono</i>	152
Ei nu răspund la apel, risipiți	153
<i>Torna antica la parola</i>	152
Cuvântul redevine vechi	153
19 marzo	152
19 martie	153
<i>Voci</i>	154
Glasuri	155
I. <i>Ci frastorna questa furia di voci</i>	154
Ne tulbură furia glasurilor, frunzele	155
II. <i>...allora mi chiamò un drappello</i>	154
... apoi o ceată de suflete însingurate	155
III. <i>l'invisibile assedia il computer</i>	156
nevăzutul ia cu asalt computerul	157
IV. <i>nel buio senza notte</i>	156
în bezna cea fără de noapte, ...	157
V. <i>si spezza il tempo, si oscura</i>	156
se frânge timpul, se-ntunecă	157
VI. <i>insegnatemi il cammino, voi che siete</i>	158
arățați-mi drumul, voi care morți	159

Da INCONTRI E AGGUATI (2015)

Din ÎNTÂLNIRI ȘI PÂNDE (2015)

<i>Questa sera ruota la vena</i>	160
În seara as ta se rotește vâna	161
<i>Il tempo era il tuo unico compagno</i>	160
Timpul îți era unicul tovarăș	161
<i>Mi sono allontanato, vedi, dal campo</i>	162
Uite, m-am depărtat de locul	163
<i>Dolce niente</i>	162
Dulce nimic	163

<i>Ti ritrovo alla stazione di Greco . . . . .</i>	162
Te reintălesc la gara din Greco	163
<i>Sei tu, non c'è dubbio, riconosco . . . . .</i>	164
Ești tu, fără îndoială, recunosc	165
<i>Rinascé in un prato di piazza Aspromonte . . . . .</i>	164
Pe iarba din piața Aspromonte începe iar	165
<i>Il ragazzo eterno che risiede . . . . .</i>	166
Eternul copil ce sălășluiește-n tine	167
<i>Dunque, amica mia, sei tu questa gioia senza dio . . . . .</i>	166
Prietenă, ești dară tu bucuria fără dumnezeu	167
<i>Inquadratura. Una donna sola . . . . .</i>	166
Stop-cadru. O femeie singură	167
<i>Alta sorveglianza. . . . .</i>	168
Maximă securitate	169
I. <i>In carcere bisogna parlare. . . . .</i>	168
La închisoare trebuie să vorbești	169
IV. <i>Hai visto franare la tua vita. . . . .</i>	168
Văzut-ai cum se năruie viața ta	169
XII. <i>Nella punta di questa matita . . . . .</i>	170
În vârful acestui creion	171

Da LINEA INTERA, LINEA SPEZZATA (2021)
Din LINIE CONTINUĂ, LINIE FRĂNTĂ (2021)

Nemini	172
<i>Nemini. . . . .</i>	173
Sala Venezia	172
<i>Sala Veneția . . . . .</i>	173
Dal balcone	174
<i>De la balcon . . . . .</i>	175
Stille Nacht	174
<i>Stille Nacht . . . . .</i>	175
Bon dodo	176
<i>Bon dodo . . . . .</i>	177
Prima tappa del viaggio notturno	176
<i>Prima etapă a călătoriei nocturne. . . . .</i>	177
Seconda tappa del viaggio notturno	178
<i>A doua etapă a călătoriei nocturne . . . . .</i>	179

Settima tappa del viaggio notturno	178
<i>A șaptea etapă a călătoriei nocturne</i>	179
A.D.E.	180
<i>A.D.E.</i>	181
Caramelle di menta	180
<i>Bomboane de mentă</i>	181
Comunità incontro	182
<i>Comunità incontro</i>	183
Piscina Scarioni	184
<i>Piscina Scarioni</i>	185
Un film chiamato <i>Il grido</i>	184
<i>Un film numit Strigătul</i>	185
Mercoledì	186
<i>Miercuri</i>	187
Udienza	186
<i>Audiere</i>	187
Exodos	188
<i>Exodos</i>	189
L'ora inestesa	188
<i>Ceasul scurt</i>	189
Exodos (II)	190
<i>Exodos (II)</i>	191
Gianni Hofer	190
<i>Gianni Hofer</i>	191
Doppio passo	192
<i>Trecere dublă</i>	193
Il penultimo discorso di Daniele Zanin	192
<i>Penultimul discurs al lui Daniele Zanin</i>	193
<i>Note</i>	199